

VII. INFORMACJE

1. *Symposium liturgiczne w Katowicach*

Zakład Liturgiki i Homiletyki Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach oraz Katedra Liturgiki i Hagiografii Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego w Opolu zorganizowali 18 maja 2006 r. w siedzibie Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach symposium liturgiczne n. t. „Integralna obecność słowa Bożego w celebracjach liturgicznych”. Po wprowadzeniu miał miejsce trójgłos na temat „Słowo Boże:

- w kulcie Starego Testamentu (ks. prof. dr hab. J. Czerski, UO)
- w kulcie Nowego Testamentu (ks. dr hab. J. Kozyra, UŚ)
- w tradycji Kościoła sprawującego liturgię (ks. prof. dr hab. H J Sobeczko, UO)

Kolejne referaty wygłosili: ks. dr R. Pierskała (UO), *Nauczanie Soboru Watykańskiego II: liturgia słowa Bożego i liturgia eucharystyczna – jedno misterium*, ks. prof. M. Sodi (UPS Rzym), *Sakramentalny charakter homilii*.

Po dyskusji i przerwie obiadowej referaty wygłosili ks. dr hab. A. Reginek (UŚ), *Kantylacja – uroczysty przekaz słowa Bożego*, ks. dr hab. A. Żądło (UŚ), *Formacja szafarzy słowa Bożego*, ks. dr E. Mateja (UO), *Słowo Boże w życiu Świętych*, ks. dr hab. J. Twardy (UŚ), *Kształtowanie sumień na bazie Lekcjonarza* oraz ks. dr L. Szewczyk (UŚ), *Lekcjonarz źródłem treści dla lectio divina*. Ostatni referat na temat: *Pedagogia liturgiczna a pedagogia katechizmowa* wygłosił ks. dr J. Kistorz (UO).

2. *Nowa seria liturgiczna*

Staraniem Komisji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów wydawnictwo Światło-Życie w Krakowie zaczęło wydawać „Zeszyty formacji liturgicznej”. Ukazały się już trzy tomiki: ks. Stanisław Szczepaniec, *Co to jest liturgia?*, Damian Gruchlik, *Znak i posługa światła w liturgii* i Paweł Oleksy, *Modlitwa powszechna w celebracjach liturgicznych*. Pozycje te można zamawiać na stronie Wydawnictwa <http://www.wydawnictwo-oaza.pl/>

3. *Nowi konsultorzy Kongregacji ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów*

W czasopiśmie „Notitiae” wydawanym przez Kongregację ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów opublikowano nazwiska nowych konsultorów tej Kongregacji mianowanych 19 września 2005 r. przez papieża Benedykta XVI na pięć lat. Są to:

- bp Aloysius M. Sutrisnaatmaka, biskup Palangkaraya (Indonezja),
- ks. Wojtech Nepsinsky, z diecezji Banska Bystrica (Słowacja),
- ks. Michael Kunzler, Paderborn (Niemcy),
- o. Jose Raimundo Pinto de Melo SI (Brazylia),
- o. Konstantin Morozov OFMCap. (Ukraina).

4. Recenzja

Ks. Jan Hadalski TChr, *Osobotwórczy charakter chrztu. Studium teologiczno-liturgiczne*, Wydawnictwo UNUM, Kraków 2006, 290 ss.

Problematyka chrztu podejmowana we współczesnej sakramentologii – od strony teologicznej i egzystencjalnej – nieustannie pogłębia samoświadomość Kościoła, czym ten sakrament jest i co wnosi w życie człowieka. Konsekwentnie zatem we współczesnej refleksji chrzcielnej akcentuje się to, kim jest chrześcijanin – dziecko Boże, dziedzic nieba, członek wspólnoty Kościoła. Takie ujęcie chrztu wskazuje na teologiczny status człowieka, z którego wypływa zobowiązanie i prowokowana jest refleksja: co robię ze swoim chrztem? Gruntownej odpowiedzi na tak postawione pytanie można udzielić, starając się pojąć, co chrzest czyni w życiu człowieka, jak konstytuuje jego osobę.

Tak ujęty problem przedmiotem swoich badań naukowych uczynił ks. Jan Hadalski, chrystusowiec, absolwent Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie, obecnie wykładowca na tym wydziale oraz w Wyższym Seminarium Duchownym Towarzystwa Chrystusowego dla Polonii Zagranicznej w Poznaniu; uczeń wybitnego liturgisty ks. prof. dr. hab. Bogusława Nadolskiego TChr. Prezentowana publikacja – będąca rozprawą doktorską z liturgiki – ukazuje bogactwo chrzcielnego obdarowania osoby ludzkiej nie tylko na płaszczyźnie moralnej, ale także ontycznej – od strony bytowego kształtowania osoby ludzkiej. Autor poszukiwał rozwiązania problemu przede wszystkim w łacińskich i polskich *Obrzędach chrztu dzieci* i *Obrzędach chrześcijańskiego wtajemniczenia dorosłych* oraz w ich tłumaczeniach na język angielski i francuski. Tekstami źródłowymi były również formularze mszalne związane z inicjacją chrześcijańską i udzielaniem sakramentu chrztu, jak również perykopy biblijne przewidziane w okresie przygotowania do chrztu i na jego sprawowanie. Wykorzystane zostały także teksty ojców i pisarzy Kościoła oraz bogata wielojęzyczna literatura przedmiotu. Ks. J. Hadalski przyjmując, że cała liturgia jest *locus theologicus* teologii sakramentów, uwzględnił kontekst celebracyjny sakramentu chrztu, a więc symbole, znaki, gesty i działania. Takie ujęcie chrztu stanowi pewne *novum* i jest próbą ukazania chrzcielnej dynamiki od strony *prozopoicznej*, w aspekcie bytowego formowania się osoby człowieka przez chrzest. Teza o osobotwórczości chrztu została oparta na bogatej tradycji Kościoła i współczesnej nauce teologicznej ze szczególnym uwzględnieniem filozofii personalistycznej.

Zasadniczy problem dysertacji – sformułowany i ujęty w tytule – został przedstawiony i wyjaśniony w trzech rozdziałach usystematyzowanych według formuły chrztu: „W imię Ojca i Syna, i Ducha Świętego”. Konsekwentnie zatem w pierwszym rozdziale został ukazany Bóg Ojciec jako *Principium* wszelkiego bytu i życia, i jako Ten, Który komunikuje to życie swojemu stworzeniu. Czytelnik zapoznaje się z ciekawą i nowatorską tezą o chrzcielnym charakterze stworzenia, podejmuje refleksję nad rozumieniem chrztu jako nowego stworzenia, poznaje status stworzenia człowieka na obraz i podobieństwo Boga oraz wpływ grzechu na *imago Dei* w człowieku. W tym rozdziale przedstawione zostały również elementy konstytutywne osoby ludzkiej w ujęciu współczesnego personalizmu. W drugim rozdziale omówiono związek osoby chrzczonej z Chrystusem i konsekwencje, jakie płyną z tego faktu. U podstaw tej relacji stoi Chrystus – forma i norma *esse* chrześcijanina. Autor prezentując powstanie i wymowę formuły chrzcielnej, ukazuje fundamen-

talne znaczenie chrzcielnego „zanurzenia” w Osobę Chrystusa na ukonstytuowanie się bytu chrzcielnego. Poprzez zanurzenie dokonane „w imię Chrystusa” – w „odradzającej kąpeli” (*lavacrum regenerationis*) – rodzi się ludzka osoba na obraz Chrystusa. Jej szczególnym przywilejem jest *parresia* – dar wolności słowa wobec Boga, który pozwala wołać do Boga: *Abba*. Nowe życie otrzymane przez chrzest wyraża się w nadaniu imienia – wezwaniu przez Boga po imieniu. Bogactwo chrzcielnego obdarowania nie wyczerpuje się w indywidualnej osobie człowieka, lecz ma również wymiar społeczny na płaszczyźnie eklezjalnej.

Ks. J. Hadalski proponuje – opierając się na autorytetach z dziedziny teologii i filozofii – wizję Kościoła rozumianego jako osoba społeczna. Prowadzi to do głębszego odczytania teologii chrztu jako sakramentu włączenia w Kościół. Konsekwencje płynące z tego poszerzonego rozumienia Kościoła wyrażają się w adopcji społecznej stwarzającej specyficzną jedność wszystkich ochrzczonych (Ga 3,28) oraz w łasce społecznej, która jest udziałem w mocy i pełni łaski Chrystusa. Jej najbardziej wymownym wyrazem jest kapłaństwo wspólne ochrzczonych. W trzecim rozdziale chrzest został ukazany w relacji do Ducha Świętego. Podkreślona została istotna rola Ducha – „Rzeczywistości brzemiennej siłą” – w komunikowaniu ochrzczonemu życia naturalnego i nadprzyrodzonego będącego darem Ojca. Autor ukazuje dynamizm działania Ducha Świętego zarówno w formowaniu ludzkiej osoby według obrazu Chrystusa, jak i ożywianiu Ciała Chrystusa, którym jest Kościół. Duch Święty jest Formatorem ducha osoby i duszą Kościoła.

Trudno w krótkiej prezentacji wyeksponować wszystkie ważne treści i nowe elementy będące owocem przemyśleń i dociekań naukowych ks. J. Hadalskiego. Zatem dla rzetelności należy odnotować, że wyżej wzmiankowane kwestie są szeroko potraktowane w publikacji. Jej ubogacenie stanowią: przedmowa autorstwa ks. prof. dr. hab. Bogusława Nadolskiego TChr oraz angielskie i francuskie streszczenia. Ks. prof. dr. hab. Czesław Bartnik, recenzent omawianej rozprawy doktorskiej, określając ją jako „oryginalną i doskonałą”, stwierdził, że „chrzest w pracy wyszedł bardzo realistycznie: chrzest to nie sam obrzęd, gest religijny, konwencja eklezjalna, nie rejestracja do wspólnoty, lecz wielkie misterium, żywe i twórcze”. Wydaje się, że publikacja zadowoli nie tylko wytrawnych teologów, ale – zawierając implikacje pastoralne służące odnowieniu świadomości chrzcielnej – również duszpasterzy. Ochrczeni oraz wszyscy chcący zgłębiać, „jak wielki jest chrzest, przez który zostaliśmy ochrzczeni” (kolekta Mszy II Niedzieli Wielkanocnej) zapewne wezmą tę książkę do ręki, z przyjemnością i pożytkiem odnajdując w niej szereg sugestii w odniesieniu do indywidualnych i wspólnotowych relacji z Bogiem.

Warszawa

Ks. Andrzej Orczykowski TChr

5. Liturgiczne nowości wydawnicze

Waldemar Jan Pałęcki MSF, *Rok liturgiczny Paschą Chrystusa. Misterium roku liturgicznego według Odo Casela OSB (1886-1948)*, Wydawnictwo Diecezjalne, Sandomierz 2006, ISBN 83-7300-622-2.

Ks. Zdzisław Janiec, *Komunikacyjny wymiar liturgii*, Wydawnictwo Diecezjalne, Sandomierz 2006, ISBN 83-7300-602-8.

Agenda liturgiczna. Nabożeństwa majowe, opracowanie zbiorowe Archidiecezjalnej Komisji Liturgicznej, red. ks. Jerzy Paliński, Księgarnia św. Jacka - Drukarnia Archidiecezjalna, Katowice 2006, ISBN 93-7030-484-2.

Rytuał diecezjalny. Liturgia i nabożeństwa Kościoła Pelplińskiego wydany z polecenia biskupa pelplińskiego prof. dra hab. Jana Bernarda Szlagi, red. ks. dr Edmund Skalski, Wydawnictwo „Bernardinum”, Pelplin 2006, ISBN 83-7380-338-6.

Miłość – Życie – Komunia. Materiały z I Kongresu Eucharystycznego Archidiecezji Białostockiej, red. ks. Radosław Kimsza, Kuria Metropolitalna Białostocka. Wydział Duszpasterstwa, Białystok 2006, ISBN 83-919319-4-3.

Ks. Maciej Zachara MIC, *Msza święta. Liturgiczne ABC*, Wydawnictwo Księży Marianów, Warszawa 2006, ISBN 83-7502-015-X.

Ks. Bogusław Nadolski TChr, *Eucharystia. Jej miejsce i rola w życiu chrześcijanina*, WAM, Kraków 2006.

Ks. Stanisław Szczepaniec, *Co to jest liturgia?* (Zeszyty formacji liturgicznej 1), Wydawnictwo Światło-Życie, Kraków 2006, ISBN 83-89238-04-7.

Damian Gruchlik, *Znak i posługa światła w liturgii* (Zeszyty formacji liturgicznej 2), Wydawnictwo Światło-Życie, Kraków 2006, ISBN 83-89238-08-X.

Paweł Oleksy, *Modlitwa powszechna w celebracjach liturgicznych* (Zeszyty formacji liturgicznej 3), Wydawnictwo Światło-Życie, Kraków 2006, ISBN 83-89238-09-8.

Bp Zygmunt Pawłowicz, *Eucharystia. Źródło i szczyt*, Wydawnictwo Bernardinum, Pelplin 2006, ISBN 83-7380-356-4.

Ks. Stanisław Szczepaniec, *Paschalne czyny miłosierdzia. Rekolekcje paschalne*, Wydawnictwo św. Stanisława BM Archidiecezji Krakowskiej, Kraków 2006, ISBN 83-74-22-058-9.

Liturgia w świecie widowisk, red. ks. Helmut Jan Sobeczko, Zbigniew Solski (Opolska Biblioteka Teologiczna 82), Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2005, ISBN 83-60244-17-0.

J. Superson SAC, *Historia uroczystości Jezusa Chrystusa Króla wszechświata*, WAM, Kraków 2005, ISBN 83-7318-500-3.

Modlitwy eucharystyczne Mszału rzymskiego. Dzieje – teologia – liturgia, red. ks. Helmut Jan Sobeczko, Redakcja Wydawnictw Wydziału Teologicznego Uniwersytetu Opolskiego, Opole 2005, ISBN 83-60244-16-2.